A photograph of a wooden table with a white plate and a red stain. The table is made of light-colored wood with a prominent grain. A white, round plate is placed on the table, and a large, irregular red stain is visible on the wood surface, partially overlapping the plate. The background is a blurred wooden wall with a large, faint red stain. The text "Italia: Oenotria of land van wijn" is centered in white.

Italia: Oenotria
of
land van wijn

Italië en zijn wijn

- Italië is een van de grootste wijnproducenten
- Uniek op wijng gebied:
 - Meer verschillende soorten wijn met meer verschillende namen dan waar elders in de wereld.
 - In alle regio's wordt wijn geproduceerd
 - elke streek houdt vast aan tradities en drinkt vooral haar eigen wijn
 - Ongeveer een miljoen wijnproducenten
 - > 1000 inheemse druivensoorten
 - De wijnwetgeving is nog steeds een voorbeeld van hoe het niet moet!
 - De wijnproduktie daalde de laatste 20 jaar met meer dan 30%, de kwaliteit steeg echter.....GELUKKIG!

Classificatie van de wijnen

Van tafelwijn tot D.O.C.G.

- **D.O.C.G.:** wijn uit gelimiteerde gebieden, onder strenge voorwaarden gemaakt. Herkenbaar aan genummerde banderol rond of over de capsule
- **D.O.C. :** wijn uit afgebakende gebieden die volgens bepaalde wettelijke regels geproduceerd moet worden

Classificatie van de wijnen

Van tafelwijn tot D.O.C.G.

- **I.G.T.** : Een nieuwe categorie sinds 1992 voor wijnen uit omschreven gebieden, die niet voldeden aan de D.O.C. regels
- **Vino da tavola** : Tafelwijn; alle wijnen die niet binnen één van de andere categorieën vallen. Is meestal eenvoudig, MAAR kan soms tot de absolute top behoren

De stand in 2012 is: 73 DOCG, 334 DOC en 118 IGT wijnen.

Nieuwe ontwikkelingen

- EU regelgeving dd. 1/08/2009
- Classificatie wijnen (+ gastronomische specialiteiten) als:
 - * DOP - Denominazione di Origine Protetta
= beschermde herkomstbenaming
 - * IGP - Indicazione Geografica Protetta
= beschermde geografische indicatie
 - * Wijn zonder herkomstbenaming
alleen vermelding van druivenras en jaar
- **Italië** heeft voorlopig een **uitzonderingspositie** weten te regelen en mag de classificatie DOC, DOCG en IGT op het etiket blijven vermelden.

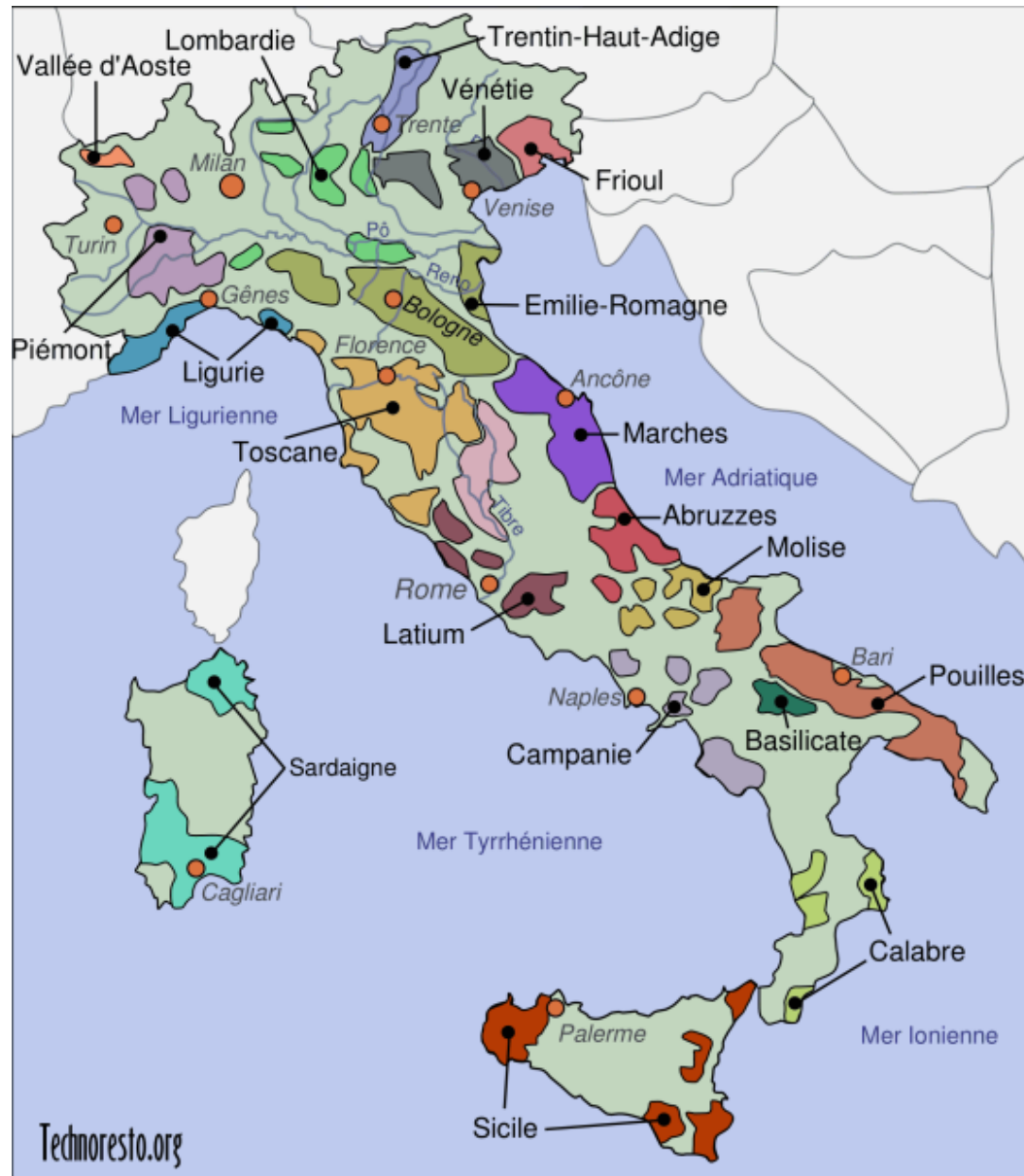
De wijnbouwgebieden van Italië

Drie grote gebieden:

Noordelijke regio's

Midden Italië

Zuid Italië en Sicilië /Sardinië

ITALIE Wijnbouwgebieden

Voorkomende flesvermeldingen

- **Azienda agricola, fattoria, tenuta, poddere**
= wijn gebotteld op het domein
- **Vigna of vigneto** : wijngaard
- **Cantina Sociale** : cooperatieve

- Mogelijke predikaten bij DOC(G) wijnen:
 - **Riserva** : langere rijpingstijd
 - **Superiore** : hogere alcoholgehalte en kwaliteit
 - **Classico** : uit het historisch centrum van het gebied
 - **Vigneto** : wijngaard gevolgd door de naam

- Banderol om hals DOCG wijnen:
groen voor witte wijn
roze voor rode wijn
met ondermeer de vermelding DOCG.

TOSCANA

Land van de Etrusken

TOSCANA: Vruchtbare streek

TOSCANA: Culturele rijkdom

TOSCANA: klimaat

- In de heuvels is de zomer heet en droog en de herfst is onvoorspelbaar met het risico op regen tijdens de oogst
Gemiddelde jaarlijks neerslag: 850 mm
- Aan de kust is het warm en droog, zodat de oogst meestal geen probleem is.
Gemiddelde jaarlijks neerslag: 690 mm
- Toscane ligt op 42,5 - 44° Noorderbreedte.

TOSCANA: Landschap

- Toscane: 2/3 heuvels en bergen
Ideale voorwaarden voor wijnbouw
- Twee gebieden
 - Centrale heuvels:
vooral autochtone druivenrassen
 - Tyrrheense kuststreek:
vooral Franse druivenrassen

TOSCANA: Bodem

- Basisbodemtype:
 - Zanderige, kalkachtige mergel
 - Mengelingen klei, stenen en mineralen
- De beste bodem bevat
 - **galestro**, klei
 - en/of **albarese**, een okerleurige, kalkachtige rots
- Bodem is rijk aan ijzer, koper, pyriet, mangaan, kwik, albast en calcium
- Wereldberoemde marmergroeven Massa en Carrara

Toscana: Wijnbouw in evolutie

- Rijke Noord-Italiaanse en buitenlandse investeerders met ervaren oenologen
- Resultaat: beperkende verouderde wijnwetgeving doorbroken:
 - Druivenrassen en terroir primeren op wetgeving
 - Gecontroleerde kwaliteitsbewuste vinificatie
 - Gebruik van andere druivenrassen en assemblage
 - Minder witte druivenrassen in rode wijn
 - Houtrijping: beperkt en meer gebruik nieuwe vaten

Zones of production for wines DOC and DOCG in Tuscany

TOSCANA: WIJNEN

11 DOCG appellaties

- Aleatico dell'Elba Passito of Elba Aleatico Passito (2010)
- [Brunello di Montalcino](#) (1996)
- Carmignano (1998)
- [Chianti](#) (2003)
- [Chianti Classico](#) (2002)
- Montecucco Sangiovese (2011)
- Morellino di Scansano (2006)
- Suvereto (2011)
- Val di Cornia Rosso of Rosso della Val di Cornia (2011)
- [Vernaccia di San Gimignano](#) (1993)
- [Vino Nobile di Montepulciano](#) (2007)

Belangrijkste druivenrassen

WIT

- Malvasia
- Trebbiano
- Vernaccia

BLAUW

- Sangiovese
- Canaiolo
- Cabernet Sauvignon

Toscana en haar druiven

- Verhouding RODE-WITTE wijn: Ongeveer 80/20
- ROOD: vooral **Sangiovese**
Voor Chianti en Vino Nobile zijn ook kleine percentages **Canaiolo** en **Mammolo** toegestaan, evenals de 'nieuwe autochtonen' **Colorino** en **Pugnitello**.
In de kuststreek vooral Franse druiven: **Cabernet Franc** en **Sauvignon**, **Syrah**, **Petit Verdot** en **Merlot**.
- WIT: De voornaamste witte druif is de **Vernaccia**
Populair in de kuststreek: **Vermentino** en **Malvasia**
En eerder zeldzaam: **Chardonnay** en **Sauvignon blanc**
Trebbiano Toscano: de meest voorkomende witte druif

San Gimignano

VERNACCIA DI SAN GIMIGNANO

- Enige witte DOCG-wijn
- Naam van wijn en druivenras
- Aromatische droge witte wijn, strogeel, fruitig met aromas van appel, anijs, venkel en geroosterde amandelen, licht bittertje in afdronk

Poggio al Tesoro

BOLGHERI-ITALIA

- The **POWER** of the **LAND**
- The **ENERGY** of the **SUN**
- The **HARMONY** with the **SEA**
 - The **SMELL** of the **AIR**

Vermentino Bolgheri

- Solosole staat voor 'enkel zon'
- De wijn is een direct resultaat van de druiven, geteeld in de wijngaarden en de rijping door middel van de intense zonneshijn
- Klassieke vinificatie
- Geen malolactische gisting
- Opvoeding sur lie in roestvrijstalen tanks

La FIORITA

La Fiorita – Roberto CIPRESO

La Fiorita: slechts een paar ha wijngaarden
in Castelnuove Abate, vlakbij abdij van Sant'Antimo
in het midden van de appellatie Montalcino

Roberto Cipreso: wijnmaker sinds 1986

eigenaar van La Fiorita dd. 1992

ook 'flying winemaker', raadgevend oenoloog voor
verschillende gereputeerde wijndomeinen in Italië
en Argentinië

Laurus Montalcino

- 70% Sangiovese & 30% Merlot
- Traditionele vinificatie
- 12m op Slavonese foeders
- IGT Toscana

Rosso Toscana

- Domein: La Macinaia
- Eigenaar: fam. De Gucht
- 100% Sangiovese
- Traditionele vinificatie in inox kuipen
- IGT Toscana

CHIANTI DOCG

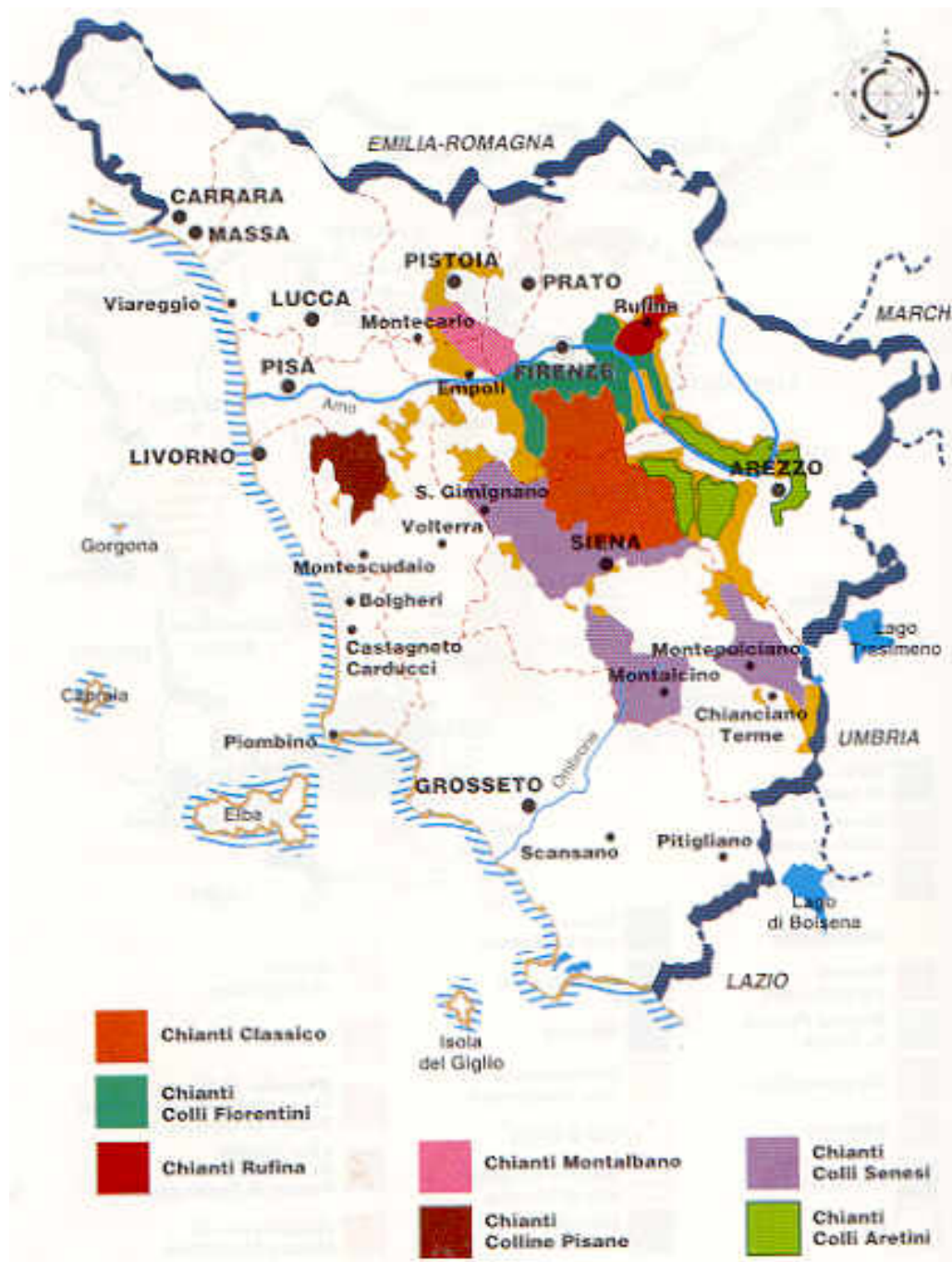
- **Chianti**

- sangiovese-druif, ev. met de blauwe canaiolo, witte trebbiano en malvasia en CS

- **Chianti Classico** (zwarte haan als embleem)

- Uit oorspronkelijk gebied tussen Florence, Siena en Arezzo
 - Rendement beperkt tot 7500kg/ha (<50hl/ha) ipv 9000kg
 - Een jaar langer lagering
 - Min 80% sangiovese en enkel toevoeging van blauwe druiven (canaiolo, mammolo, colorino, merlot, CS)

Types CHIANTI DOCG

- **Chianti**
 - Uit de hele Chiantiregio
 - Min. 3m lagering, min 11,5%
- **Chianti Superiore**
 - Uit de Chiantiregio, buiten de chianti classico
 - Min. 9m lagering, waarvan min. 3m in fles, min. 12%
- **Chianti Classico**
 - Enkel uit de gelijknamige beperkte regio (dd. 1716)
 - Min. 12m lagering, min. 12%
- **Chianti Classico Riserva**
 - Min. 24m lagering, min. 12,5%
 - Langer bewaarpotentieel, complexere wijn

Chianti Classico DOCG 2011

- Domein: La Macinaia
- Eigenaar: fam. De Gucht
- 90% Sangiovese & 10% Merlot
- Vinificatie deels in barriques, deels in foeders

Chianti Classico DOCG 2009

- Domein: Castello di Brolio
- Eigenaar: baron Fransesco Ricasoli
- 80% Sangiovese, 10% CS & 10% Merlot
- Rijping 18m in houten vaten

Insoglio del Cinghiale

- Toscana IGT
- Domein: Biserno – kuststreek - Maremma
- Eigenaar: Lodovico Antinori
- Blend van 30% Syrah, 25% CF, 25% Merlot, 15% CS & 5% Petit Verdot
- Rijping 60% wijn 6m in barriques, rest in roestvrijstalen tanks, daarna assemblage, botteling en 2m rust in kelders

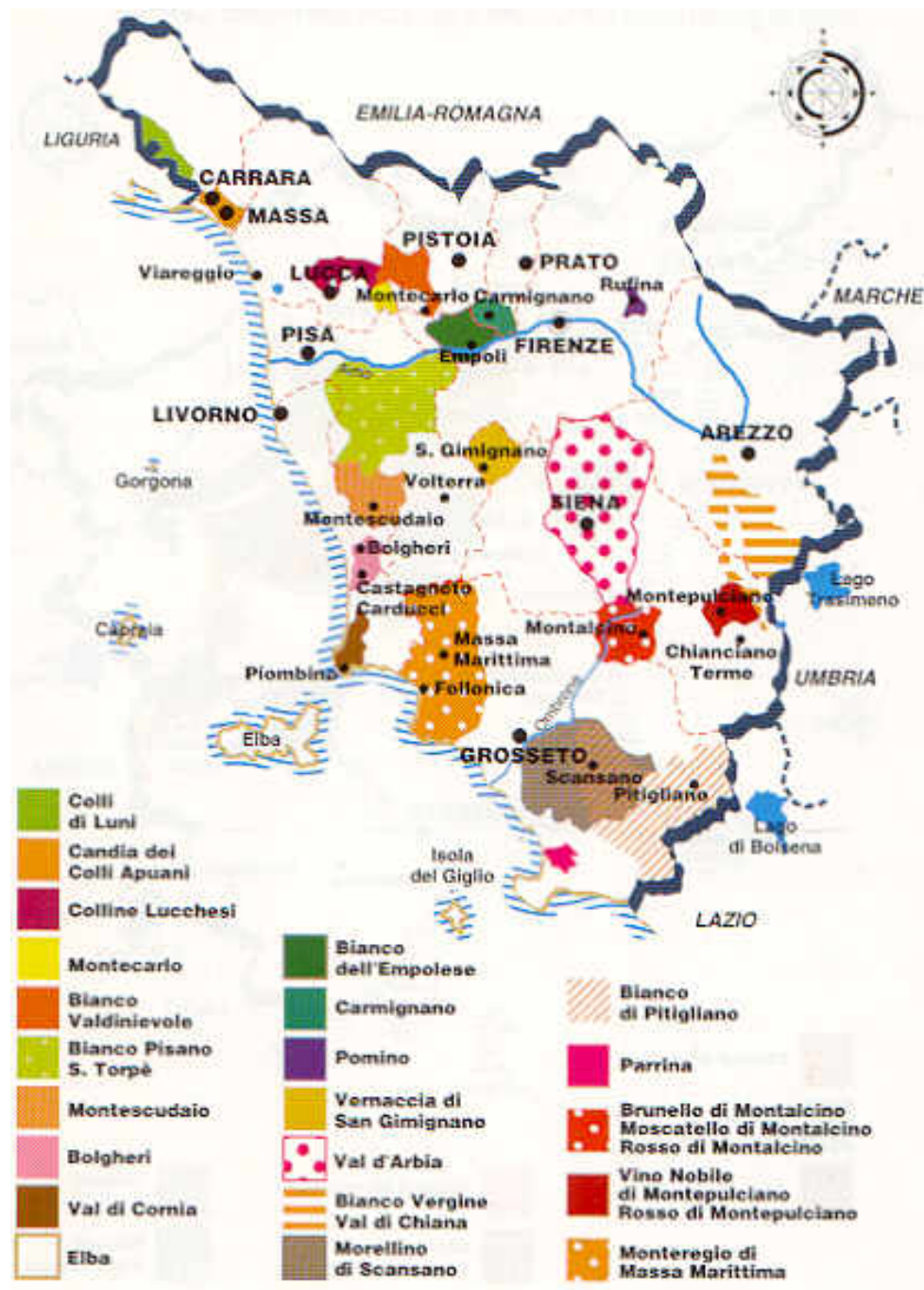
VINO NOBILE DI MONTEPULCIANO

- **Vino Nobile di Montepulciano** DOCG
- vol van smaak, meer alcohol dan Chianti, echte bewaarwijn
- Min. 70% sangiovese
- Min. 2 jaar rijpen
- Riserva: minimaal 3 jaar rijpen
- DOC Rosso di Montepulciano is lichter
- Geen verband met het druivenras montepulciano (veelal soepele, vlotte drinkwijn uit vnl. Abruzzo)

VINO NOBILE DI MONTEPULCIANO

- VINO NOBILE DI MONTEPULCIANO DOCG
- Domein: Braccessa
- Eigenaar: Antinori
- 90% Prugnolo Gentile & 10% Merlot
- Jaaartal: 2009

Super Tuscans

SUPER TUSCANS

Wijnen van internationale druivenrassen als de cabernet sauvignon, merlot en syrah veelal van superieure kwaliteit en werden al snel wereldwijd bekend (o.m. Antinori)

uit de DOC Bolgheri komen enkele van deze beroemde Supertoscanen

Sassicaia (85% CS & 15% CF): robijnrode kleur, aroma's van vanille en zwarte bessen, en heerlijk verfijnde romige smaak.

Rosso Bolgheri DOC

- **Super Tuscan Blend**
- **Met wijnstokken die mogen produceren**
- Cabernet Sauvignon : 10.0% - 80.0%
- Merlot : 0.0% - 70.0%
- Sangiovese : 0.0% - 70.0%

Wijngaard: San Colombano

Producent: Baroncini

Toscana IGT

Toscana IGT = IGP in de Europese terminologie

Geniet van unieke vrijheid:

- Toegelaten druivenrassen:
 - lokale druivenrassen als sangiovese of sangiovento, colorino en canaiolo
 - internationale druivenrassen
 - in beperkte mate ook witte druiven toevoegen
 - zelfs toegestaan om 15% druiven aan te kopen buiten Toscane

IGT Toscana

- Wijnhuis: Tenuta il Palagio – 350ha
- Eigenaar: Sting
- Wijn (idem song): Sister Moon
Sting refereert naar eeuwenoude samenspel tussen mens, aarde, maan en natuur
- Druiven: 40% Sangiovese, 30% CS & 30% Merlot
- 30% rijping op nieuwe Franse eiken vaten
- Beoordeling Wine Spectator: 93%

BRUNELLO DI MONTALCINO

- Is een volle, rijke rode **DOCG**-wijn
De basis is de brunello-druif, een kloon van de sangiovese
Heeft een verplichte houtlagering van 3,5 jaar
Een Brunello Riserva minimum 5 jaar
- **Rosso di Montalcino DOC**
Ook wel "baby brunello" genoemd
Deze rijpt minder lang: 1 jaar vat + 1 jaar flesrijping
Is iets toegankelijker van karakter.

Brunello di Montalcino

Brunello di Montalcino

- Wijngoed: Tenuta Friggiali - 22ha
- Eigenaar: familie Centolani – ‘Donna Olga’
- 100% Sangiovese
- Lange houtopvoeding >24m Sloveense eik, 6m inox & 12m flesrijping
- Beoordeling Parker: 93/100

VIN SANTO

- **Vin Santo** (letterlijk 'heilige wijn')
- amberkleurige dessertwijn van ingedroogde witte trebbiano- en malvasia-druiven, gerijpt in kleine houten vaatjes
- van uiterst zoet tot een droge versie
- Vooral van malvasia en trebbiano, soms pinot blanc, pinot gris, chardonnay en sauvignon toegestaan.
- Rode versie: DOC Occhio di Pernice Vin Santo (prugnolo).